

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1933

ΑΡΙΘ. 28

Η ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

Ὡς ἀνεγράφη ἤδη, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ἀπεφάσισεν ὅπως συγκληθῆ ἡ Ἱεραρχία εἰς ἕκτακτον Συνέλευσιν κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον ἐπὶ δεκαπενθήμερον ἵνα ἐξετάσῃ ὠρισμένα ζητήματα, συμφώνως δὲ τῷ νόμῳ ἢ σχετικῆ πρότασις διεβιβάσθη πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων ὑπουργόν, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ ἔκδοσις τοῦ σχετικοῦ Προεδρικοῦ διατάγματος. Εὐχῆς ἔργον βεβαίως θὰ ἦτο νὰ μὴ κατηργεῖτο ὑπὸ τῆς πολιτείας ἢ ἐν τῷ προτέρῳ Καταστατικῷ νόμῳ περιλαμβανομένη διάταξις περὶ ἐτησίων τακτικῶν συνελεύσεων τῆς Ἱεραρχίας. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον δὲν ἐπανέρχεται ἐν ἰσχύϊ ἡ διάταξις ἐκείνη, ἢ ἀπόφασις περὶ συγκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας εἰς ἕκτακτον συνέλευσιν δέον νὰ πραγματοποιηθῆ, ἀφοῦ μάλιστα ὡς σκοπὸς τῆς ἐτέθη ἢ λύσις ζητημάτων, αἵτινα ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα οὐχὶ τῆς ἐκπροσωπούσης τὴν Ἱεραρχίαν Ἱερᾶς Συνόδου, ἀλλ' εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ὀλομέλειαν τῆς Ἱεραρχίας.

Οὕτω, λ.χ., θὰ ἦτο ὀλεθρία ἢ ἀρχὴ νὰ ἐπιτραπῆ εἰς τὴν ἐκάστοτε κυβέρνησιν νὰ μεταβάλλῃ τοὺς κειμένους ἐκκλησιαστικοὺς νόμους εἴτε ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, εἴτε καὶ κατὰ πρότασιν τῆς ὀλιγομελοῦς Ἱερᾶς Διοικήσεως Συνόδου, διότι ἡ τελευταία αὕτη εἶνε ἐκπρόσωπος τῆς Ἱεραρχίας ἐν ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ, ὅτι δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ μεταβάλλῃ κειμένας διατάξεις προελθούσας ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας, ἥμιστι δὲ δικαιούται νὰ πράξῃ τοῦτο ἢ κυβέρνησις. Ἀλλαις λέξεσιν, ὀφείλει νὰ παραμένῃ σεβαστὴ ἢ καθωρισμένη ἤδη ἀρχή, καθ' ἣν ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τοὺς κειμένους νόμους ἢ καὶ γενικώτερον ἀπτόμενα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς δὲν δύνανται νὰ λύωνται οὐδ' ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐκπροσωπούσης τὴν Ἱεραρχίαν Ἱ. Συνόδου· αὕτη ὀφείλει νὰ κινήται μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν διαγραφο-

μένων αὐτῇ ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας, ἐφ' ὅσον, κατὰ τὸ κρατήσαν ἤδη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος σύστημα, τὴν ἀνωτάτην αὐτῆς διοικήσιν ἀνέχει καὶ ἀσκεῖ ἡ Ἱεραρχία. Ἡ ἐκπρόσωπος αὐτῆς δὲν δύναται νὰ λύῃ καὶ ζητήματα γενικωτέρας φύσεως, ὅποια λ.χ. ἢ διαρρῦθμισις τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ λεγομένου ζητήματος. Τελευταίως ἡ κυβέρνησις ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μίαν τοιαύτην διαρρῦθμισιν, καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συζητήσασα καθώρισε βᾶσιν τινὰ αὐτῆς. Ἀλλὰ σαφῶς ἐξηδηλώθη ὅτι τοῦτο ἐγένετο ὑπὸ τὴν αἴρεσιν τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἱεραρχίας.

Ἐπ' ἴσης σοβαρὸν ζήτημα γενικῆς φύσεως, ὅπερ δέον νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Ἱεραρχίαν, εἶνε τὸ τῆς Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Ἡ Ἱεραρχία πρὸ διετίας εἶχεν ἀποφασίσει ἀπλῶς τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἱεραποστολῆς, ἀνέθηκε δὲ εἰς ἐπιτροπὴν τὴν ὀργάνωσιν αὐτῆς, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ καθορίσῃ τὸν τύπον, ὑφ' ὃν θὰ ἠδύνατο ὁ θεομὸς οὗτος νὰ λειτουργήσῃ. Ὁ νῦν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θεοπισθεὶς τύπος αὐτῆς προκαλεῖ, ὡς γνωστόν, ἀντιρροήσεις τινὰς, ἀκριβῶς δὲ διὰ τὸν λόγον τοῦτον δέον νὰ ἀποφανθῆ αὐθεντικῶς ἡ Ἱεραρχία περὶ τοῦ τύπου τῆς ἐν λόγῳ ὀργανώσεως, ἀφοῦ παρασχεθῶσιν αἱ δέουσαι ἐξηγήσεις περὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐγκριθέντος τύπου τῆς μεγάλης ταύτης πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ὀργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Τέλος, ἀπεφασίσθη ἤδη ὀριστικῶς ἡ ἵδρυσις τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, περὶ οὗ τοσάκις εἶχε διασκεφθῆ καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ Ἱεραρχία, εἰσηγήθη δὲ καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου. Ὡς εἶνε προφανές, τοῦτο ἀποβλέπει εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἐκ τοῦ Οἰκοτροφείου προσδοκᾶται ἡ μόρφωσις στελεχῶν τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, ἢτοι ἀνωτέρων κληρικῶν, μετὰ εἰδικὴν προπαρασκευὴν δυναμένην νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς πνεῦμα ἐκκλησιαστικόν καὶ νὰ κα-

τασθήσῃ αὐτοὺς ἰκανοὺς νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν Ἐκκλησίαν οὐκ ἄλλως καὶ μόνον ὡς θεολόγοι, ἀλλὰ καὶ ὡς κληρικοί. Κρίνομεν περιττὸν νὰ ἀνετύξαιεν ἐπὶ μακρῶν τὴν σημασίαν τοῦ θεοῦ, οἷόν τι εἶνε τοῖς πᾶσιν εὐνόητος. Ἄλλ' ἡ ἐξασφάλις τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ἀπαιτεῖ βιβλικὴν μελέτην καὶ ἐξονύχισιν πολλῶν λεπτομερειῶν, ἅμα δὲ καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν οικονομικῶν ἐκείνων μέσων, τὰ ὅποια δύνανται νὰ διασφαλίσωσι μονίμως τὸν θεομὸν τοῦ Θεολογ. Οἰκοτροφείου. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Ἱεραρχία ὀλόκληρος καὶ νὰ καθορίσῃ τὰς βάσεις, ἐφ' ὧν ἀσαλεύτως θὰ στηριχθῇ τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον.

Ἴδου ἐν ὀλίγοις θέματα, αἵτινα ἐπιβάλλουσι τὴν παρουσίαν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν θεομὸν τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀνευ τοιούτων γενικωτάτης φύσεως θεμάτων θεωροῦσιν ὠφελιμωτάτας, καὶ ἐπομένως ἀπαραιτήτους, διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνελεύσεις. Ἐφ' ὅσον ὁμοῦς ἡ σύγκλησις αὐτῶν κωλύεται ὑπὸ τοῦ κειμένου νόμου, λίαν εὐλόγως εἰθεωρήθη σκόπιμος ἡ ἕκτακτος αὐτῆς συνέλευσις ἐφ' ὠρισμένας ἡμέρας διὰ θέματα ὠρισμένα. Ἄς εὐχρηθῶμεν ὅπως πραγματοποιηθῇ ἡ ληφθεῖσα ἤδη ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὅπως ἡ πραγματοποίησις τῆς ἀποδῶσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὰς προσδοκωμένας ὠφελείας.

ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΤΟ Ζήτημα τῆς ἐνωσεως τῶν Ἐκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καὶ Ἀγγλικανικῆς [7]

Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία εἶνε προτεσταντικὴ;— Αἱ τρεῖς ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ Σχολαί.— Ἡ θέσις τοῦ ἐπισκοπικοῦ συνέδρου τοῦ Lambeth ἐν τῷ ἀγγλικανισμῷ.— Αἱ μεταξὺ τῶν Σχολῶν διαφοραὶ καὶ ἡ, παρὰ ταύτας, διατήρησις ἐνότητος ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ. Εἶνε δυνατὴ ἡ ἐνωσις αὐτῆς μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας;— Ἐπιδράσεις προτεσταντικαὶ καὶ ρωμαϊκαὶ καὶ ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας.— Ἡ κατ' αὐτῶν ἀντίδρασις τῆς ὀρθ. Ἐκκλησίας καὶ ἡ τάσις τῆς συγχρόνου ὀρθοδόξου θεολογίας πρὸς ἀνακάθαρσιν.— Τὰ «θεολογούμενα» τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας καὶ αἱ Σχολαί τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Δυσχέρεια καὶ ἐλπίδες

Ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν οἱ Ὁρθόδοξοι ἀπεκομισαμεν ἐκ τῶν δύο τούτων συναντήσεων ἀντιπροσώπων τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀπώτερον σκοπὸν, τ. ἔ. τὴν συνεννόησιν καὶ ἐνωσιν αὐτῶν, ὑπῆρξε, γενικῶς εἰπεῖν, εὐνοϊκὴ. Ἡ παρὰ

τῆς Ὁρθοδόξου ἀρχαία προκατάληψις, ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ εἰς τῶν κλάδων τοῦ Προτεσταντισμοῦ, διακρινόμενος τῶν ἄλλων κατὰ τοῦτο, ὅτι διετήρησε τὸν Ἐπισκοπικὸν βαθμὸν ὡς λείψανον τοῦ Καθολικισμοῦ, ἀφ' οὗ διὰ τῆς Μεταρρυθμίσεως ἀπεσπάσθη, ὑπεχώρησε σπουδαίως ἀπὸ τῶν συναντήσεων τούτων. Ἡ ἄμεσος καὶ προσωπικὴ ἐπαφὴ καὶ συζήτησις κατέδειξεν, ὅτι ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν Ἀγγλικανῶν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτῶν εἶνε καὶ καθολικὴ, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὴν τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, καὶ ὅτι ἀποτελεῖ τμήμα τῆς μᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἤρχισε νὰ θεωρῆται ὡς μὴ ἐστερημένος πάσης βάσεως. Ἄν ἡ καθολικότης αὐτῆ ἐκπροσωπῆται ἐν αὐτῇ εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἀποδαίνη ἐπιχειρῆς ἡ ἐνωσις αὐτῆς μετὰ μᾶς ἀκραιφνῶς καθολικῆς Ἐκκλησίας, οὐκ εἶνε ἡ Ὁρθόδοξος, εἶνε ἄλλο θεδαίως ζήτημα. Ἡ λύσις αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸ ἐρώτημα πόσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ καὶ εἶνε ἐν αὐτῇ ἡ ἐπίδρασις τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ἂν δηλονότι ὑπερέχη ἐν αὐτῇ τὸ Προτεσταντικὸν στοιχεῖον ὥστε ν' ἀποδαίνη αὐτὴν Προτεσταντικὴν Ἐκκλησίαν, ἢ μειονεκτῇ εἰς τρόπον ὥστε αὐτὴ νὰ παραμένῃ Μεταρρυθμισμένη Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ὁμοῦς εἶνε δυσχερὴς ἐνεκα τοῦ ὅλου ἰδιορρυθμοῦ χαρακτηζομένη, ὃν εἶχεν ἀνεκάθεν καὶ ἔχει καὶ σήμερον ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία λόγῳ τῆς συστάσεως αὐτῆς. Ἐνῶ οἱ μέσων τέμνοντες ὁδόν, ἐν οἷς καὶ Ἀρχιεπίσκοποι, καλοῦσιν αὐτὴν τὸ συναμφότερον καθολικὴν ἅμα καὶ Προτεσταντικὴν καὶ ἐντεῦθεν «Bridge Church» (= «γέφυραν Ἐκκλησίαν»), ἄλλως ἐνοοῦσιν αὐτὴν αἰ ἐν αὐτῇ μερίδες. Οἱ Εὐαγγελικοὶ καὶ οἱ Μοδερνισταὶ ἐξαιροῦσιν εἰς τοιοῦτο σημεῖον τὸν προτεσταντικὸν αὐτῆς χαρακτήρα, ὥστε καλοῦσιν αὐτὴν αὐτόχρημα Προτεσταντικὴν. Οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ ἀπ' ἐναντίας διαβλέπουσιν ἐν αὐτῇ τόσον ἰσχυρὸν τὸ καθολικὸν στοιχεῖον, ὥστε συνειθίζουσι νὰ ἀποκαλῶσι τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν Καθολικὴν καὶ ἑαυτοὺς καθολικοὺς ἢ ἀγγλοκαθολικοὺς πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἀλλὰ τοῦτο φέρει τὸν λόγον εἰς τὰς ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ διαφόρους Σχολὰς σκέψεως, περὶ ὧν ἔκρινε καλὸν νὰ πληροφορηθῇ τοὺς Ὁρθόδοξους, ὡς προηγούμενους τοὺς Παλαιοκαθολικοὺς, ὁ Σ. Ἐπίσκοπος Gloucester κατὰ τὴν δευτέραν συνάντησιν.

Ὁμιλῶν τελευταῖον ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς τοῦ Harrow Dr Noorwood περὶ τῶν τριῶν τούτων Σχολῶν, τῶν ἐλλείψεων ἀλλὰ καὶ τῶν πλεονεκτημάτων αὐτῶν, εἶπεν, ὅτι αὐταί, ἀντὶ ν' ἀποτελῶσι κώλυμα εἰς τὴν ἐνότητα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τοδναντίον συμβάλλουσι εἰς αὐτὴν, διότι ἐκάστη αὐτῶν συμπληροῖ τὰς ἄλλας. Ὁ Ἐπίσκοπος Gloucester ἐν ταῖς δηλώσεσιν αὐτοῦ προδήμιθη νὰ θέσῃ τὰς Σχολὰς αὐτὰς μᾶλλον εἰς τὸ περιθώριον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ ἀνεπηρεάστως ἀπ' αὐτῶν νὰ τοποθετήσῃ τὸν ὄγκον τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ, ὅστις ἀκολουθεῖ μέσῳ ὁδόν. Τὸ πνεῦμα τῆς τάσεως αὐτῆς, ὅπερ ἀπο-

φεύγει τὰς ἀκρότητας τῶν Σχολῶν, ἐκπροσωπεῖται κατ' αὐτόν, ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπει ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν αὐτοῦ περὶ τῶν ἐκάστοτε ἀναφουμένων δογματικῶν, ἠθικῶν ἢ καὶ καθόλου ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Εἴτε τὴν μίαν ὁμῶς γνώμην ἀποδεχθῶμεν εἴτε τὴν ἄλλην, τὸ γεγονός εἶναι ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ Σχολαὶ εἶνε ἀνεκταὶ ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ εἰς αὐτὰς ἀνήκοντες παραμένουσι μέλη αὐτῆς ἀπολαύοντα καὶ τῶν ἄλλων πνευματικῶν αὐτῆς εὐλογιῶν καὶ τῆς κοινωνίας ἐκ τῆς αὐτῆς πνευματικῆς τραπέζης. Ἀλλὰ μήπως συμβαίνει τοῦτο διότι τὰ ἀντικείμενα, περὶ ἃ διαφωνοῦσιν αἱ Σχολαὶ μετ' ἀλλήλων δὲν ἀπτονται τῆς οὐσίας τοῦ δογματικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας, εἶνε τ. ἔ. δευτερεύουσας σπουδαιότητος; Εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοιαύτης ἐξηγήσεως ἀντιτίθεται πρῶτον ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐμφανίζει ἀπὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως ἱκανὰς ὁμαδικὰς ἀποσχίσεις ἢ καὶ ἀτομικὰς ἀποσκιρτήσεις ἀκριβῶς, διότι αἱ μεταξὺ τῶν διαμαχομένων μερίδων διαφοραὶ ἦσαν ἀνυπέρβλητοι ἢ ἀσυμβίβαστοι. Ἐπειτα οἱ παρακολουθοῦντες τοὺς καὶ σήμερον μεταξὺ τῶν διαφόρων μερίδων διεξαγομένους ἀγῶνας γινώσκουσι καλῶς, ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἐρίζοντες εἰς τὰς διαφορὰς αὐτῶν δὲν ἀποδίδουσι δευτερεύουσαν σημασίαν, ἀλλὰ θεωροῦσιν αὐτὰς ἀποτέμνας τῆς οὐσίας τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἀποκεκαλυμμένης θρησκείας. Εἶνε τόσα πολλὰ καὶ τόσον γνωστὰ τὰ σημεῖα, περὶ ἃ διαφέρονται αἱ Σχολαί, ὥστε εἶνε δύσκολον νὰ ἀσχοληθῶμεν ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐκθεσιν αὐτῶν. Πῶς ὁμῶς ἐξηγοῦμεν ἡμεῖς τὸ ὅτι παρὰ τὰς οὐσιώδεις αὐτὰς διαφορὰς ἡ ἐνότης ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐκτὸς μεμονωμένων ἀποσκιρτήσεων, διατηρεῖται;

Πρῶτον. Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἐκ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς ἐδιδάχθη πόσον πολὺτιμον ἀγαθὸν εἶνε ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ποίας αὐτῆς ὑπέστη κατὰ διαφόρους καιροὺς μειώσεις καὶ ἄβαρίας διὰ τῆς ἀποσχίσεως ὁμάδων, αἵτινες ἐνέκλειαν ἐν ἑαυταῖς σπέρματα δράσεως καὶ ζωτικότητος χρησιμώτατα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ προκοπὴν τῆς κοινῆς θρησκευτικῆς ζωῆς ἐν ὅλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐντεῦθεν καὶ οἱ Ἀγγλικανοὶ εἰς τὰς περὶ ἐνώσεως συζητήσεις αὐτῶν πάντοτε τονίζουσιν, ὅτι ταύτας διεξάγουσιν οὐχὶ ἐξ ὀνόματος ταύτης ἢ ἐκεῖνης τῆς μερίδος, ἀλλ' ἀπὸ μέρους τῆς ὅλης Ἀγγλικ. Ἐκκλησίας. Ἐπειτα ἔφ' ὅσον ἐκάστη τῶν μερίδων ἐξακολουθεῖ ἀγωνιζομένη ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς μᾶς Ἐκκλησίας ὑπὲρ κατισχύσεως τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀρχῶν, ἐλπίζει, ὅτι θὰ ἐπιτύχη ἐν τέλει νὰ ἐπιθέσῃ τὴν ἰδίαν σφραγίδα εἰς τὴν μορφὴν, ἣν θὰ προσλάβῃ ἡ Ἀγγλικ. Ἐκκλησία ἐν τῇ ῥοῇ τοῦ χρόνου. Ἀποσπασμένη ὁμῶς ἀπὸ τῆς ἐνιαίας ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ δράσεως διατρέχει τὸν κίνδυνον ν' ἀπομονωθῇ καὶ ἀποβῇ μία τῶν πολλῶν κερχωρισμένων Ἐκκλησιῶν, ἵνα μὴ εἴπωμεν, αἰρέσεων. Καὶ ἔτι πρὸς. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας, διασπασμένη, θὰ παύσῃ οὕσα ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους καὶ θὰ διαμελισθῇ εἰς μικρὰς ὁμάδας μὴ δυναμένας ν' ἀσκήσωσιν τὴν ἐπίδρασιν, ἣν ἀσκεῖ σήμερον ἡ Ἐκκλησία ὡς ὅλον ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς

τοῦ ἔθνους. Ἡ συναίσθησις αὐτῆ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς καλῶς ἐννοουμένης φιλοπατρίας, τ. ἔ. τοῦ ὑπερέρου συμφέροντος τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους, ἐμβάλλει εἰς τοὺς ὅπαδους τῶν διαφόρων Σχολῶν τὸ πνεῦμα τῆς εὐρείας ἀνοχῆς, ὅπερ ἀδυνατοῦσιν ν' ἀντιληφθῶσιν οἱ μὴ ἐκ τοῦ σύνεγγυς παρακολουθοῦντες τὴν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξέλιξιν.

Τοιαύτης ὁμῶς ἐμφανιζομένης τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἶνε δυνατὴ ἡ ἔνωσις αὐτῆς μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου; Εἶνε γνωστόν, ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, εὐρεθεῖσα ἐκτὸς τῶν μεγάλων βεβημάτων τῆς Μεταρρυθμίσεως κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα, δὲν ὑπέστη ἀμέσως τὴν προτεσταντικὴν ἐπίδρασιν, ἀλλὰ παρέμεινε συνεχίζουσα τὴν παράδοσιν τῆς ἀρχαίας ἀδιαρέτου Ἐκκλησίας. Βεβαίως ὁ 17ος αἰὼν δὲν ὑπῆρξε καὶ διὰ τὴν Ὀρθόδοξ. Ἐκκ. ἀπηλλαγμένος προτεσταντικῶν παρεισχύσεων χρονολογούμενων ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς Ὁμολογίας Κυρίλλου τοῦ Λουκάρως. Ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἀγὼν μνημονεύει καὶ τοὺς ἀγῶνας, εἰς οὓς ἀπεδύθη ἡ Ὀρθόδοξ. Ἐκκλησία πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτῶν καὶ διατήρησιν τοῦ ἀκραιφνοῦς καθολικοῦ αὐτῆς χαρακτήρος. Ἄν ἡ ἀπόκρουσις αὐτῆ συντελέσθη ἔστιν ὅτε καὶ διὰ δανεισμοῦ ῥωμαιοκαθολικῆς φρασεολογίας καὶ διὰ καὶ ἐπιχειρημάτων, ταῦτα, εὐνόητα καὶ ἄλλως, ἐξηγῶνται καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως ἐν ἣ διετέλει ἡ Ὀρθόδοξος θεολογία ἐν τοῖς μετὰ τὴν ἄλυσιν χρόνοις. Ὅτι ὁμῶς ἡ Ὀρθόδοξ. Ἐκκλησία διὰ τοῦτου δὲν ἐδυσμενύθη εἰς τὸ ἄρμα τῆς Ρωμ. διδασκαλίας μαρτυρεῖ ἡ στάσις αὐτῆς ἐναντι τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου καὶ τῆς Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἡ ἀντίδρασις αὐτῆς κατὰ πάσης καινοτομίας τῆς Ρώμης πάλαι τε καὶ νῦν. Ἡ τάσις τῶν Ὀρθοδόξων Θεολόγων σήμερον εἶνε, ὅπως ἀπηλλαγμένοι ἐπιηρείων ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, προβαίνωσιν εἰς τὴν διατύπωσιν καὶ ἐκθεσιν τῆς Ὀρθοδόξου διδασκαλίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς δογματικῆς ἐξελίξεως τῶν ἐπτὰ Οἰκουμηνικῶν Συνόδων καὶ ἔχοντες ἀσφαλῆ ἐκάστοτε ὁδηγὸν τὴν Γραφὴν καὶ τὴν Παράδοσιν. Τοῦτο ὁμῶς οὐδόλως σημαίνει ὅτι ἐν τῇ Ὀρθόδοξ. Ἐκκλησίᾳ δὲν ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ὑπαρξὶς θεολογικῶν γνωμῶν ἢ θεολογούμενων. Ἀλλ' αἱ θεολογικαὶ αὐταὶ γνώμαι δὲν ἀφορῶσι κύρια σημεῖα τῆς δογματικῆς διδασκαλίας, ἢ εἰς εἰς τὰ ὅποια πίστις εἶνε ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν, ἀλλὰ μόνον δευτερεύοντα. Εἶνε ἐπομένως ἄστοχος ἢ ἀπόπειρά τινων ἐκ τῶν Ἀγγλικανῶν φίλων ὅπως ἐν τῇ ὑπάρξει τοιούτων θεολογικῶν γνωμῶν διακρίνωσιν ἀνάλογόν τι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ὑφισταμένας Σχολὰς σκέψεως. Καὶ ἵνα διὰ παραδείγματος καταστήσωμεν τοῦτο σαφές: ἐνῷ οὐδεὶς Ὀρθόδοξος δύναται νὰ ἦνε τοιοῦτος ἀργούμενος τὴν πραγματικὴν παρουσίαν τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Θ. Εὐχαριστίᾳ μετὰ τὸν ἁγιασμόν, ἀδιάφορον ἂν πρὸς τὴν δῆλωσιν τῆς πραγματικότητος αὐτῆς μεταχειρίζεται τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν ὄρον, ὁ Ἀγγλικανὸς παραμένει τοιοῦτος καὶ ἂν δέχεται τὴν πραγματικὴν παρουσίαν καὶ ἂν ἀρνήται αὐτὴν ἀποκλίνων εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς ὑποκειμενικότητος ἢ εἰς τὴν Καλβινικὴν ἢ συμβολικὴν καλουμένην. Εἴγ.

τεθθεν και ἐνῶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιμελῶς ἀποφεύγει ὄρους, οὔτινες δύνανται νὰ ἐρμηνευθῶσιν ἐξίσου κατὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν τρόπον, ἢ θρυλλομένη περιεκτικότης (Comprehensiveness) τῆς Ἀγγλικ. Ἐκκλησίας καὶ ἐπιδιώκει τούτους πρὸς ἴκανο νοποῖησιν τῶν διαφόρων ἐν αὐτῇ ἀντιλήψεων περὶ τῆς μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀληθείας.

(Ἔπεται τὸ τέλος).

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Μὲ ἀνακούφισιν καὶ χαρὰν ἀνέγνωσα εἰς τὸν «Πάνταινον» τὴν περίληψιν τῆς διαλέξεως τῆς δοθείσης εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τῶν ἀνωτέρων Σπουδῶν τῶν Βρυξελλῶν ἐκ μέρους τοῦ κ. Γκαστού ὑποστηρίξαντος διὰ σοβαρῶν ἐπιχειρημάτων «ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ὑπῆρξεν ἡ Κιβωτὸς ὅχι μόνον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑλλήν. μουσικῆς». Ὁ ὁμιλητῆς Γκαστού, ἐάν, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς σοβαρότητος τῶν ἐπιχειρημάτων, εἶναι ὁ Amedée Gastoué, εἶναι μουσικολόγος παγκοσμίου φήμης μὲ κύρος ἀκλόνητον εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν παλαιὰν μουσικὴν, ἰδιαιτέρως γνωστὸς ἐκ τοῦ θαυμασίου ἔργου του «L' art grégorien» (ἡ Γρηγοριανὴ τέχνη) καὶ ἐκ τῆς μελέτης περὶ Βυζαντινῆς μουσικῆς «La musique Byzantine et le chant des Eglises de l' orient» τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῷ 1 τόμῳ τῆς Μουσικῆς Ἐγκυκλοπαίδειας τοῦ A. Lavignac τῶν Παρισίων.

Οἱ Ἕλληνες μουσικοὶ, ὅσοι ἠτύχησαν νὰ παρακολληθῆσιν τὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τοῦ κ. Γκαστού, εἶχον ἐκφράσει τὸ παράπονον ὅτι ὁ σοφὸς ἐρευνητῆς ἦτο μέχρις ἐσχάτων ἐπηρεασμένος ἀπὸ τοὺς ὑποστηρίξαντας ὅτι ἡ σημερινὴ μουσικὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἠλλοιώθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐκ τῆς ἀσιατικῆς ἐπιδράσεως, ὥστε νὰ μὴ διατηρῆ οὐδὲν κοινὸν μετὰ τῆς ἀρχαίας Βυζαντινῆς πλὴν τοῦ ὀνόματος¹. Ἦδη ὁμως πληροφορούμεθα ἐκ τῆς περιλήψεως τοῦ «Πανταίνου», ὅτι ὁ κ. Γκαστού δὲν πιστεύει πλέον εἰς τὴν ἄδικον αὐτὴν γνώμην, τὴν ὀφειλομένην εἰς πληροφορίας ἀδαοῦς φράγκου καλογήρου. Αἱ ἐργασίαι τῶν συγχρόνων ἐρευνητῶν, εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν ὁποίων ἵσταται ὁ πολὺς Γκαστού, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ διαλύσουν τὴν ἱστορικῶς καὶ τεχνικῶς ἐλεγχομένην ἀβάσιμον θεωρίαν περὶ τῆς μουσικῆς μας. Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὕμνου τῆς Ὁξυρρύγχου (τοῦ 3 αἰῶνος μ.Χ.), ἐκτέλε-

σιν τοῦ ὁποίου πρῶτος ἐγὼ εἶχον τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν περυσινὴν μου διάλεξιν ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ περὶ τῶν λειψάνων τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς ἐν τῇ Δύσει, ἡ μελωδία τοῦ ὁποίου ἔχει τόσα κοινὰ σημεῖα μετὰ τὴν σημερινὴν μας μουσικὴν, ὥθησε τοὺς μουσικολόγους εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων στοιχείων συνηγορούντων ὑπὲρ τῆς γνώμης ὅτι ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ μουσικὴ διετηρήθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας².

Οἱ Ἕλληνες μουσικοὶ ἀκούομεν μὲ εὐλακρινῆ ἀνακούφισιν τὴν δικαίαν αὐτὴν γνώμην διαπιστουμένην ἀπὸ ἐπιστήμονα τοῦ κύρους τοῦ Γκαστού· πιστεύομεν δέ, ὅπως ἐδήλωσεν ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας εἰς τὸ III διεθνὲς Βυζαντ. Συνέδριον, ὅτι πάντες οἱ ἐρευνηταὶ θ' ἀναθεωρήσουν σὺν τῷ χρόνῳ τὰς γνώμας, ὅταν θὰ παύσουν νὰ γράφουν περὶ τῆς μουσικῆς μας μακρόθεν ἐπὶ τῇ βᾶσει ἀνευθύνων πληροφοριῶν καὶ στρέψουν τὴν προσοχὴν των εἰς τὰ ζωντανὰ μνημεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διότι ἡ ζωντανὴ παράδοσις, τῆς ὁποίας πολλοὶ μέχρι τοῦδε ὑπετίμησαν τὴν ἀξίαν, ἤρρισε νὰ χύνη ἄπλετον φῶς εἰς τὰ τέως σκοτεινὰ ἐπίπεδα τῆς ἐρεῦνης καὶ ν' ἀποδεικνύη ὅτι ἡ Ἀνατολή, καὶ ἰδίως ἡ ἑλληνικὴ, διετήρησε σπουδαῖα στοιχεῖα τῆς ἀρχαίας μουσικῆς εἰς τὰ ἔσματα τῆς τὰ δημῶδη καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά. Δὲν μᾶς ἐκπλήσσουν, ἔλεγον τότε, αἱ δυσμενεῖς γνώμαι ξένων τινῶν, ἔστω καὶ σοφῶν, διὰ τὴν μουσικὴν μας. Μήπως αἱ ἴδια γνώμαι δὲν ἐξεφράζοντο ἄλλοτε καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν Βυζαντινὴν Τέχνην; «Ἡ Βυζαντινὴ Ζωγραφικὴ—λέγει ὁ Robert Byron—εἶτε διότι δὲν εἶχε μελετηθῆ ἑπαρκῶς, εἶτε διότι ἐκρίθη ἐπιπολαίως, ἐθεωρεῖτο ὡς μία Τέχνη κατωτέρα., ἐνῶ αὐτὴ εὐρίσκεται μέσα εἰς τὸ ἀληθινὸν νόημα τῆς μεγάλης ιδέας, εἰς τὸ ἀκριβὲς κέντρον τοῦ κόσμου τῆς Τέχνης».

«Ὅπως ὁ Φειδίας καὶ οἱ σύγχρονοί του—λέγει ὁ ἄγγλος τεχνοκρίτης Φράνκ Ρῶτερ—ἀνύψωσαν τὴν τέχνην τῆς Γλυπτικῆς εἰς τὸ ὕψος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔφθασεν ἡ ἀνθρωπότης οὔτε πρὸ οὔτε μετ' αὐτὴν, οὕτω πως καὶ οἱ Βυζαντινοὶ μᾶ: ἔδωσαν δείγματα μωσαϊκῶν, ὧν οὐδέποτε ἔγειναν ἀνώτερα». Παραλείπω τὰς ὕμνους τῶν ἄλλων σοφῶν, ὅσοι συνέρευσαν εἰς τὸ τελευταῖον Συνέδριον τῶν Ἀθηνῶν καὶ αἱ ὁποῖαι καταρρίπτουν τὰς τέως δυσμενεῖς γνώμας περὶ τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης καθόλου. Πιστεύω ὅτι ταχέως θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ σειρά τῆς Μουσικῆς, διὰ τὴν

1. Τὴν γνώμην ταύτην προσεπάθησα ν' ἀποδείξω ἀστηρικτὸν διὰ τῆς ἀνακωνώσεώς μου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν (Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἰανουαρίου 1931, σελ. 53).

2. Ἰδὲ καὶ ἡμετέραν διατριβὴν «Ἡ καταγωγὴ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς» (Μουσικὰ Χρονικά, Δεκέμβριος 1930) καὶ «οἱ Τρόποι τῆς Βυζαντ. μουσικῆς» Ἀθῆναι 1933.

ὅποιαν ἴσχυον ἀκόμη αἱ πεπλανημένοι δοξασίαι τῶν ξένων τεχνοκρητῶν καὶ πολλῶν ἰδικῶν μας. Εὐτυχῶς ἡ εὐχή μου ἐκείνη ἐπληθύνει ἐνωρίτερον ἀπὸ ὅ,τι προέβλεπον, θὰ διαλύσῃ δὲ ταχέως τὰς προηγουμένας δοξασίας, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν—καὶ τοῦτο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τονισθῇ—ὅτι τὸ σύνθημα ἐκ μέρους τῶν ξένων προέρχεται ἐκ μέρους τοῦ κ. Α. Gastoué, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων θεωρεῖται ἔξω ὡς «αὐτὸς ἔφα».

Κ. Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπιβλαβεῖς ἀνακοινώσεις.

Οὐχὶ ἀπαξ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης ἐκακίθη ὁ τύπος ὡς δημοσιεύων λεπτομερείας ἐκκλησιῶν καὶ διὰ τῆς ἐκκλησιολογίας καθιστάμενος φορεὺς μεγάλης φθορᾶς, μάλιστα εἰς τὴν νεολαίαν, οὐχὶ πολλοῦ δὲ ἄνδρες πολιτικοὶ ἐπιφανεῖς, ὁ τέως πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας Herriot καὶ ὁ ἄγγλος ὑπουργὸς τῆς Παιδείας λόρδος Iwving εἰς ἀγορεύσεις των ἐτόνισαν τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποῖους διατρέχει ἡ νεαρὰ ἡλικία ἐκ τῆς ἐνόχου ἐλευθεριότητος τοῦ τύπου καὶ τοῦ δημοσίου θεάματος. Αἱ ἀφαντάστου ρυπαρότητες διαφημίσεις τῶν τοίχων, τὰ δημοσιεύματα τοῦ τύπου καὶ πλείσται τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, πάντα ἐν γένει τὰ δημόσια μέσα χρησιμοποιοῦνται ἀνεξελέγκτως ὡς ἀγωγοὶ πάσης κοκορηθείας, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ὁσημεραι πλήθυνσις τοῦ ἐγκλήματος. Ἡ ἀπέναντι τῆς καταστάσεως ταύτης στάσις τῆς κοινωνίας ἐξακρατηροῦσθαι ὡς αὐτόχρομα προδοτικῆ τῆς νεανικῆς ἡλικίας, μόνον δὲ τὸ γεγονός ὅτι ἡ πολιτεία θὰ εὐρεθῇ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κατατομήσῃ μειράκιον δεκαπενταετὲς ὡς θύμα τῆς δημοσίας ταύτης ψυχοκτονίας, θὰ ἦτο ἀρκετὸν νὰ ἐμβάλῃ εἰς σοβαρὰς σκέψεις πάντα ἐχεφρονοῦντα. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ὀρθότατα ἡ «Ἐστία» εἰς σχεικὸν σχόλιόν της χαρακτηρίζει ὡς περισσότερον ἀδικαιολόγητον εἶνε ἢ ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν εἰς τὸν τύπον ἀνακοινώσεις σκανδαλωδεστάτων λεπτομερειῶν τῶν διαφορῶν ἐκκλησιῶν, μάλιστα δὲ τῶν τόσον ἐπ' ἐσχάτων πικνωθέντων χροισμάτων ἡθικοῦ ἐκφυλισμοῦ. Ἐφ' ὅσον αἱ τοιαῦται εἰς τὴν δημοσιογραφίαν ἀνακοινώσεις στεροῦνται σκοποῦ πρακτικοῦ, οὐδεὶς μὲν θὰ κατηγορεῖ τὴν ἀστυνομίαν ἐπὶ παραλείψει ἀναγραφῆς τοιούτων ὑπαροχῆται εἰς τὸ πρὸς δημοσίευσιν δελτίον της, θὰ ἐστείρευε δ' ἔξ ἄλλου μία ἀκένωτος τροφοδότισις τῆς σκανδαλοθήρου ἰδία δημοσιογραφίας δι' ὄχουτοῦ δυσώδους, μέγαν λοιμὸν μεταδίδοντος εἰς τὴν νέαν ἰδίως γενεάν.

Τὰ περὶ «Κογκορδάτου» ἀδέσποτα.

Ἐν τῷ ἡμερησίῳ τύπῳ ἐπανειλημμένως ἀνεγράφη ἐπ' ἐσχάτων ὅτι δῆθεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνεζήτησε τὸ ζήτημα τῆς μετὰ τοῦ Βατικανοῦ συμβάσεως τῆς Ἑλλάδος (Concordat). Μόνον οἱ ἀγνοοῦντες τὴν κυ-

ρίως εἶνε μία τοιαύτη σύμβασις ἠδύνατο νὰ θεωρησῶσι τὴν εἶδησιν ταύτην ὡς ἀληθῆ, καὶ δὴ καὶ τὰ σχολιάσωσιν αὐτὴν ποικιλοτρόπως. Σύμβασιν μετὰ τοῦ Βατικανοῦ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συνάψῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐλληνικὸν κράτος. Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία ἐν περιπτώσει συνάψεως τοιαύτης συμβάσεως θὰ ἔχη γνώμην, ἀλλὰ ἡ σχετικὴ πρωτοβουλία ἀπόκειται εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ κράτους, ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη. Ἀπλῶς ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου λόγος ἐγένετο περὶ τῶν ὑπερβασίων τῶν ἐν Ἀθήναις ἐγκλησιῶν λαϊτικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, ὡς διεξαγορευσῶν πομπῶδεις ἐορτὰς καὶ τελετὰς ἀνά τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἐπὶ τὸ ποιμνιὸν των καὶ ὀλιγάριθμον εἶνε καὶ δὲν παραμένει μόνιμος ἐν Ἀθήναις. Εἰδικῶς δὲ προκειμένου περὶ τῆς πομπῶδεις ἐορτασθείσης ἐν ταῖς ὁδοῖς τελετῆς τῆς λεγομένης Ἁγίας Δωρεᾶς τ' ἐνταῦθα ὁ ὁ τῶν οὐνιτῶν ἐκδιδόμενον φύλλον «Καθολικῆ» δὲν ἐδίστασε νὰ σημειώσῃ ὅτι χιλιάδες κόσμου παρεκλούθησαν τὴν πομπήν καὶ ὅτι οἱ περισσότεροι ἦσαν ὀρθόδοξοι, «ἐποικοδομηθέντες» μάλιστα ἐκ τῆς ἐορτῆς. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ πομπὴ αὕτη ἀρχικῶς καθωρίσθη διὰ σκοποῦς προπαγανδιστικοῦ. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου σκόπιμον ἔκρινε νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν τοιούτων ὑπερβασίων τῶν ἐν Ἀθήναις ἐγκατεστημένων κληρικῶν τοῦ δυτικοῦ δόγματος, ἐκ τῆς ἀφορηθῆς δὲ ταύτης καὶ ἐκτὸς συνεδρίας ὁ παρ' αὐτῆ ἐπίτροπος τῆς ἐπικρατείας εἶπεν ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ συναφθῇ «κογκορδάτον» μετὰ τοῦ Βατικανοῦ πρὸς καθορισμὸν τῆς θέσεως τῶν τελευταίων ἐν τε ταῖς Ἀθήναις καὶ τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι. Τοῦτο καὶ μόνον ἐλέχθη, χωρὶς νὰ ληφθῇ οὐδεμία ἀπόφασις, εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι πρὸ τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις εἶχεν ὀρίσει καὶ εἰδικὸν παρὰ τῷ Βατικανῷ ἀντιπρόσωπον πρὸς διαπραγματεύσιν συμβάσεως. Ἐν τοῖσι μάλιστα ἐξεργασθῆ ὁ πόλεμος, ὁ Ἕλληνας ἀντιπρόσωπος, καίτοι λατῖνος τὸ δόγμα, ἀπεπέμφθη εὐσχήμως ὑπὸ τοῦ Βατικανοῦ, εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ὀρθόδοξα κράτη, ὡς ἡ Σερβία, ἔχοντα ἐν τοῖσι ὀρίσις αὐτῶν ἐκατομμύρια ὄλα ὀπαδῶν τοῦ δυτικοῦ δόγματος καὶ ἐπὶ ἔτη ἤδη συζητοῦντα μετ' αὐτοῦ σχέδια συμβάσεως, δὲν κατώρθωσαν νὰ φθάσωσιν εἰς ὠρισμένα ἀποτελέσματα ἕνεκα τῶν ἀξιώσεων τοῦ Βατικανοῦ. Ἦαυτὸν ἐν Ἑλλάδι τὴν θέσιν τῶν λαϊτικῶν κληρικῶν καθορίζουσι διεθνεῖς συμβάσεις καὶ θὰ ἴσκει ὅπως τὸ ἐλληνικὸν κράτος ἀπαιτήσῃ ἀπλῶς τὸν σεβασμὸν τῶν συμβάσεων τούτων πρὸς πρόληψιν ὑπερβασίων, ὅποια ἡ παρασχοῦσα ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀδέσποτον φήμην περὶ ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ «κογκορδάτου».

Ἡ μανία τῆς προπαγάνδας.

Τηλεγραφήματα ἐξ Αἰγύπτου ἠγγεῖλαν κατ' αὐτὰς ὅτι ἡ ἀγανάκτησις τῆς κοινῆς γνώμης κατὰ τῶν ξένων ἐν Αἰγύπτῳ θρησκευτικῶν ἱεραποστολῶν ἐξίχθη μέχρι τοσοῦτου, ὥστε τύπος καὶ λαὸς διὰ βοῆς νὰ

ἀξιῶσι παρὰ τῆς κυβερνήσεως τὴν ἐκ τῆς χώρας ἀπέλασίν των, ἐσημειώθησαν δὲ καὶ ἐπιθέσεις τοῦ πλήθους ἐναντίον τοῦ κοπτικοκαθολικοῦ κλήρου, μὴδὲ κηδεῖαν δυναμένον νὰ ἐπιτελέσῃ ἄνευ ἀστυνομικῆς προστασίας. Ταῦτα δὲ πάντα διότι ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς σχολείοις τῶν καθολικῶν προσηλυτισμοὶ μουσουλμανοπαίδων εἰς τὸν καθολικισμόν. Ἔνεκα δὲ τούτου οἱ οὐλευάδες τοῦ ἐν Καίρῳ μουσουλμανικοῦ Πανεπιστημίου «Ἐλ Ἀζχαρ» ἐξεγερθέντες, ἀπήγαγον παρὰ τῆς αἰγυπτιακῆς κυβερνήσεως τὴν ἄμεσον ψήφισιν νόμον κατὰ τῆς προπαγάνδας. Ἡ κρίσις αὕτη ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν ὀρθόδοξον Πατριάρχην καὶ τὸν Πατριάρχην τῶν Κοπτῶν νὰ προέλθωσιν εἰς συνεννόησιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, παρεκλήθη δ' ὑπὸ τοῦ πρώτου ὁ δεύτερος νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ιδιότητά του ὡς γερονταίτου ἐν τῇ αἰγυπτιακῇ γερονσίᾳ ὅπως αὕτη τε καὶ ἡ κυβερνήσις λάβωσι γνώσιν τῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπόψεων τῶν Ἐκκλησιῶν ἑλληνοὐρθοδόξου καὶ κοπτικοὐρθοδόξου. Ἐάν κρίνῃ τις ἐξ ὧν γράφει περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ «Πάνταινος», ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν θὰ ζητηθῇ παρὰ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων ὅπως ὁ ψηφισθησόμενος νόμος προστατεύσῃ ἀπὸ τῆς ξένης προπαγάνδας οὐ μόνον τοὺς μουσουλμανοπαίδας, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων, τὰ ὁποῖα ὁπωσδήποτε προτιμῶσι νὰ σπουδάζωσιν ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν ξένων μισσιοναρίων. Ἡ ἐπιμονὴ αὕτη τῶν προπαγανδιστῶν εἰς τὸν ἀνανδροῦν, ἀναξιοπρεπῆ καὶ ἀπεχθῆ προσηλυτισμὸν τῶν ἀνηλίκων, ἐξακολουθοῦσα παρὰ τὰς κανονικῶς προσβλητικὰς διαμαρτυρίας τῶν καθ' ὧν ἀσκεῖται ἡ προπαγάνδα, παρὰ τὰ ἐκ τῶν προσηλυτιστικῶν κρουσμάτων ἐκρηγνύμενα σκάνδαλα καὶ τὰς λαϊκὰς καὶ ἐπικινδύνους διὰ τοὺς δράστας λαϊκὰς ἐξεγέρσεις, δὲν δύναται ἄλλως νὰ ἐξηγηθῇ εἰ μὴ ἐκ παθολογικῆς μανίας. Καὶ διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς μάστιγος, ἀνάγκη ἢ νὰ ἀπελαύνωνται οἱ δράσται ἐκ τῶν χωρῶν, τὰς ὁποίας ἐνοχλοῦν, ἢ νὰ ἐγκλεισθῶσι εἰς σφραγιστήρια καὶ εἰς ἄσυλα ἀνιάτων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΕΛΛΑΔΟΣ

Τῇ παρελεύσει Κυριακῇ ἐν τῷ εὐρυτάτῳ περιβόλῳ τοῦ ἐν Βουλιαγμένῃ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου ἐτελέσθη συγκινητικὴ τελετὴ ἐπὶ τῇ ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου ἀπονομῇ τοῦ σταυροῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου εἰς τὸν μεγαλοβιομήχανον ὑφαντουργίας κ. Γ. Παπαγεωργίου πρὸς ἐπιβράβειον ἐν τῆς ἀνεξαντλήτου ἀγαθοεργίας αὐτοῦ πρὸς τὰ ὄρφανά. διὰ τῆς εἰς αὐτὰ παροχῆς ὑφασμάτων πρὸς ἐπένδυσιν. Ὁ περιβόλος ἦτο κατάμεστος κόσμος ἔχοντας ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον συμπαραστατούμενον ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ὁρφανοτροφείου καὶ ἄλλων ἐπισήμων φιλανθρωπῶν. Τὰ ὄρφανὰ ἔψαλον διάφορα ἔσματα καὶ ἀπήγγειλαν μονολόγους καὶ ποιήματα, προσεφώνησαν δ' εἰτα καταλλήλως οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ Ὁρθοδόξων Ὁργανώσεων Ἀρχιμ. Προκόπιος Καλλιωντζῆς καὶ Ἀγγελος Νησιώτης, μεθ' ὃ ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος ὀναπτύξας ζωηρῶς τὴν μεταπολεμικὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας ἐτόνισε τὴν εἰς τὰ αἰώνια τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἰδανικὰ ἐπιστροφὴν τῆς ἀνθρω-

πότητος, ἐξάρτας δὲ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρ' ἡμῖν θρησκευτικὴν ἀνίζωγόνησιν, ἧς παράγοντες ἐγένοντο αἱ ὁσμέραι τῇ ἐνισχύσει τῆς Ἐκκλησίας πληθυνόμεναι θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικοκοινωνικαὶ ὀργανώσεις, ἀπένεμε τὸν σταυρὸν τῷ κ. Παπαγεωργίῳ ὃν ἀνηγόρευσε «Προστάτην τῶν ὄρφανῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς» εἰς ἐπυλογίαν τῆς ἐν ἔργοις ἐκδηλουμένης πλουσίας φιλανθρωπῶν αὐτοῦ διαθέσεως. Ἐπειπεῖ τινα σχετικὰ καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ δήμου Ἀθηναίων κ. Παρασκευόπουλος, μεθ' ὃ ψαλέντος τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου ἔληξεν ἡ συγκινητικὴ συγκέντρωσις.

— Ὁ σ. Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Διόδωρος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Χοριστ. Κοινωνικὴν Ἐνωσιν δρχ 500 ὑπὲρ τῶν σκοπῶν αὐτῆς.

— Τῇ 11ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰουνίου ἔ. ἔ. ἐν τῷ ἐν Καβάλλῃ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παύλου μεγαλοπρεπεστάτη ἐτελέσθη τελετὴ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς πόλεως ταύτης. Κατὰ τὴν ὥραιαν καὶ κατανοητικὴν ταύτην τελετὴν παρέστησαν ἐν σώματι αἱ Πολιτικαί, Στρατιωτικαὶ καὶ Δημοτικαὶ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως, τὰ Δ. Συμβούλια τῶν Σωματείων καὶ ὀργανώσεων, καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι τῶν σχολείων, οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες τῶν μαθητῶν καὶ πολυπληθὲς εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα. ἀπὸ βαθείας πρώτας κατακλῦσαν τὸν ναόν. Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην πολυμελὴς χορὸς ἐκ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἔψαλε τὴν δοξολογίαν, ὁ διαπρεπὴς δικηγόρος καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ θρησκευτικοῦ συλλόγου «Ἀποστόλου Παύλου» κ. Π. Ζαχαράκης προσεφώνησε διὰ μακρῶν ἐκ μέρους τοῦ σεβ. μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομον καὶ τῆς Ἀδελφότητος ταύτης, ὁ ἱεροκλήρῳ καὶ διδάσκαλος τῶν Κατηχητικῶν τούτου σχολείου κ. Ἰ. Καψιμάλης ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ἀπήγγειλαν θρησκευτικὰ ποιήματα καὶ ἔψαλον τροπάρια καὶ ἔκκλ. ὕμνους. Πρὸς τοὺς ἀριστεύσαντας ἀπενεμήθησαν χρηματικὰ βραβεῖα καὶ καλλιτεχνικῶς δεδωμένα βιβλία, πρὸς πάντας δὲ τοὺς φοιτήσαντας εἰς τὰ Κατηχητικὰ ταῦτα σχολεῖα διενεμήθησαν διάφορα δῶρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο ὡραῖα βιβλία, συγγραφέντα καὶ δωρηθέντα παρὰ τῆς ἐν Ἀθήναις διαμενουσῆς εὐσεβεστάτης κυρίας Μαρίας Μομφεράτου. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τῇ πόλει τῆς Καβάλλας ἐλειτούργησαν τέσσαρα Κατηχητικὰ σχολεῖα: δύο κατώτερα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεγράφησαν 894 μαθηταὶ τῶν Δ', Ε', καὶ ΣΤ', τάξεων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων (383 μαθηταὶ καὶ 511 μαθήτριαι) ἐν Μέσσοις, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνεγράφησαν 166 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι (43 τοῦ Ἀν. Παρθενωγαγείου, 3 τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, 8 τῆς Ἐμπορικῆς σχολῆς καὶ 112 τοῦ Γυμνασίου). Ἐλειτούργησεν ἐπίσης ἐν Ἀνώτερον Κατηχητικῶν Σχολείων διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Δ', Ε', καὶ ΣΤ' τάξεων τοῦ Γυμνασίου. Εἰς τοῦτο ἐφοίτησαν 57 μαθηταὶ (46 τοῦ Γυμνασίου, 8 τῆς Ἐμπορικῆς σχολῆς καὶ 3 ἀπόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου). Ἐν συνόλῳ δηλ. μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι χίλιοι ἑκατὸν δέκα καὶ ἑπτὰ. Ἡ ἰ. καὶ μητρόπολις, ἡ Θρησκευτικὴ Ἀδελφότης «Ἀπ. Παῦλος», ἡ κοινωμία τῆς Καβάλλας ἐκφράζουσι θερμοτάτας εὐχαριστίας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Θρησκευτικὴν Ἀδελφότητα «Ζωὴν», πρὸς τὸν ἱεροκλήρικα καὶ Κατηχητὴν κ. Ἰ. Καψιμάλην καὶ πρὸς τὸν ἱεροκλήρικα καὶ πνευματικὸν Παν. Ἀρχ. κ. Σωκράτην Ἀναζιλῆν διὰ τὸ συντελεσθέν παρ' αὐτῶν ἀξιόλογον πνευματικὸν ἔργον.

— Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Καρδίτσας: Ἐν Καρδίτῃ ἀπέθανε πρὸ ἡμερῶν ὁ ἱατρός καὶ πρῶν Δήμαρχος Καρδίτσας Στέφανος Μπαϊρακτάρης. Πάνδημος ἐγένετο ἡ κηδεῖα του εἰς ἣν ὁ προεξάρχων Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Ἰεζεκιὴλ ἐξεφώνησεν ἐπικηδειὸν λόγον ἐξάρτας τὰς ἀρετὰς τοῦ μεταστάντος ὡς φιλανθρωπῶν ἱατροῦ ὡς Δημάρχου καὶ ὡς εὐσεβοῦς χριστιανοῦ. Διότι ὁ μεταστὰς ἱατρός ἦτο ἐκ τῶν ὀλίγων παλαιῶν ἱατροφιλοσόφων διότι, προσεπάθει εἰς τοὺς βαρῆς ἰδίως ἀσθενεῖς του νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν πρὸς τὸ Θεὸν πίστιν καὶ πλου συνήντα τῆς ἀπιστίας τὰ δειγμάτων ὡς ἀσκῶν οὐχὶ πλέον τοῦ ἱατροῦ τὴν ιδιότητα ἀλλὰ τῆς πνευματικῆς πατρότητος τοῦ λειτούργημα ἐμόχθει ἵνα πιστεύσῃ εἰς Θεὸν ὁ ἀ-

σθενής του, συνίστα δὲ ἰδιαζόντως μαζί με τῆς ἐπιστήμης τὰ φάρμακα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τὸ ὑπὲρ πᾶν ἀνθρώπινον φάρμακον, τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης τὸν κηδευόμενον ἱατρὸν ἔφερον εἰς τοὺς παρισταμένους ἱατροὺς ὡς παράδειγμα ἀνθρώπου μοχθήσαντος ἐν τῷ βίῳ διὰ τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ὅστις ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διατελέσας Δήμαρχος Καρδίτσας ἀπέθανε πενέστατος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Πρό τινος ἐκυκλοφόρησεν εἰς βαν ἔκδοσιν τὸ «Ἐγχειρίδιον τῶν ἐργατικῶν ἀντιθρησκευτικῶν κύκλων» περιλαμβάνον εἰς ὑπερῆξακόσιας σελίδας τεραστίαν ἀντιθρησκευτικὴν ὕλην καὶ πραγματευόμενον περὶ ζητημάτων θρησκείας καὶ κομμουνισμοῦ. Ἐν τῷ βιβλίῳ περιγενεῖται σχεδὸν πᾶν ὅ,τι κατὰ τῆς θρησκείας ἐγράφη ἀπὸ τοῦ ἰη' αἰῶνος μέχρι σήμερον, εἶνε δὲ συντεταγμένον κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε νὰ παραπέιθῃ τὰς ἐργατικὰς μάζας εἰς τὴν δὴθεν ἀλήθειαν τῶν κομμουνιστικῶν δογμάτων. Ἴδου τινα ἐκ τῶν περιεχομένων τοῦ βιβλίου: Ἡ θρησκεία καὶ τὸ προλεταριάτον. Ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἐπιστήμη: ἡ προέλευσις τοῦ φωτός, ἡ γένεσις τῶν φυτῶν, τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ γένεσις τῆς ζωῆς, τὸ σῶμα καὶ αἱ ψυχικαὶ καὶ ἐκδηλώσεις τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὰ θαύματα καὶ οἱ φυσικοὶ νόμοι, ἡ κοινωνικὴ ἐξέλιξις ἀπὸ τῶν ἐποψῶν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς θρησκείας, ἡ προέλευσις τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός; ἡ προέλευσις τῶν χριστιανικῆς λατρείας, ἡ θρησκεία εἰς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐκμεταλλευτῶν τάξεων, ἡ θρησκεία ἐν ταῖς συγχρόνοις κεφαλαιοκρατικαῖς χώραις, αἱ μὴ χριστιανικαὶ θρησκείαι, ἡ ὀρθοδοξία εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κεφαλαιοκρατίας καὶ τῆς μοναρχίας ἐν Ρωσίᾳ, τὸ πενταετὲς καὶ ἡ θρησκεία, ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ, ὁ σύνδεσμος τῶν ἀθέων καὶ ἡ ἀντιθρησκευτικὴ προπαγάνδα ἡ γυνὴ καὶ ἡ θρησκεία, ἡ προέλευσις τῶν εορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα κλ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπεφάσισεν ὅπως μηδεὶς χειροτονητὰ ἐφ' ἐξῆς ἐστρεφόμενος πτυχίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ὅπως πάντες οἱ τυχόν ἐξω τῶν μονᾶστων διαβιοῦντες μοναχοὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς μονὰς τῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἀγορευθὼν ἐν τῇ βουλῇ ὁ βουλευτὴς Ματζάροφ ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶπε συν ἄλλοις ὅτι εἰς τὰς τάξεις τοῦ βουλγαρικοῦ κλήρου ἀριθμοῦνται καὶ 400 δεδηλωμένοι κομμουνισταί. Εἰς τὴν βαρεῖαν ταύτην κατηγορίαν ἀπαντῶν ὁ τοποτηρητὴς πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας προὐκάλεσε τὸν βουλευτὴν νὰ ἀναφέρῃ κατ' ὄνομα τοὺς κομμουνιστὰς ἱερεῖς ἵνα ἡ Ἐκκλησία προβῇ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν νόμων ὀριζόμενα. Τοῦ βουλευτοῦ σιωπήσαντος, τὸ ὄργανον τοῦ συνδέσμου τοῦ βουλγαρικοῦ ἀγίου «Ποιμαντορικὸν ἔργον» σχολιάζον τὸ πρᾶγμα ἐγράψεν ὅτι, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ὁ κομμουνισμὸς εἴη διαδεδομένος ἐν τῇ χώρᾳ, εἰσέδους δὲ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σχολεῖον καὶ τὸν στρατόν, ὁσονδήποτε δὲ καὶ ἂν εἰς πᾶν ποίμνιον εἴνε ἐνδεχόμενον νὰ ὑπάρχουν καὶ τινα πρόβατα ψαράλεα, ἐν τούτοις οὐδένα κομμουνιστὴν ἀριθμεῖ εἰς τὰς τάξεις τοῦ ὀνομαστικοῦ βουλγαρικοῦ κλήρου, δὲν ἐπιτρέπεται δ' εἰς ἓνα βουλευτὴν, καὶ μάλιστα τέως ὑπουργόν, νὰ γίνεταί πορευὲς τῶν φημολογιῶν τῶν τριόδων. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἐπιλέγει τὸ φύλλον—ἔχει καὶ ἄλλην ὄψιν. Τὸ κακὸν τοῦ μολοσεβισμού παρ' ἡμῖν δὲν εἶνε τὸσον ἐπικίνδυνος λοιμὸς, διότι εἶνε ἐχθρὸς φανερός. Μᾶλλον ἐπικίνδυνος εἶνε οἱ κεκρυμμένοι ἄθεοι, ἀναρχικοὶ καὶ μηδενισταί, οἱ ὅποιοι, ἐνῶν διὰ λόγων χύνουν κροκοδείλια δάκρυα ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τῆς Ἐκκλησίας, δι' ἔργων λαθραῖως ὑποσκάπτουν αὐτήν. Καίτοι δὲ τὸ φύλλον δηλοῖ ὅτι δὲν ἀμφιβάλλει περὶ τῶν ἀγαθῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας διαθέσεων τοῦ ἐν λόγῳ βουλευτοῦ, εἶνε προφανὲς ὅτι ὁ ἀνοητὸς ὑπανισμὸς ἀφορᾷ εἰς αὐτόν.

—Τῇ αἰδείᾳ καὶ εὐλογίᾳ τῆς Ἱ. Συνόδου συνεκλήθη ἐν Σόφίᾳ ἡ 18ῃ τακτικῇ γενικῇ συνέλευσις τοῦ συνδέσμου τῶν ἱερέων τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἑναρξῆν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνέλευσεως (24 Ἰουνίου) ἐκήρυξεν ὁ σεβ.

μητροπολίτης Σόφιας κ. Στέφανος μετὰ τὸ πέρας εἰδικῆς λειτουργίας, ἧς μετέσχον πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι, ἀνά εἰς ἕξ ἐκάστης ἐπαρχίας. Τὸ ὄργανον τοῦ συνδέσμου «Ποιμαντορικὸν ἔργον» δημοσιεύει ὀλοκληρον τὸν μακρὸν ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους, οὗτινος ὁ ἰσολογισμὸς ἀνέρχεται εἰς λέβια 4.280.426.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος δι' ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ἱεράρχας ἀνεκοίνωσεν ὅτι κατὰ τὸ ἀπὸ 27 Ἰουνίου μέχρι τῆς 7 Ἰουλίου χρονικὸν διάστημα ὀργανοῦνται μαθήματα ἐκκλησιαστικὰ ἐν τῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ τῆς Σόφιας διὰ τοὺς ἐνοριακοὺς ἱερεῖς τῆς χώρας, παρεκλήθησαν δ' οἱ ἱεράρχαι ὅπως προτρέψωσι τοὺς ἱερεῖς τῶν ἐπαρχιῶν τῶν νὰ παρακολουθήσωσι τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων τούτων, δωρεάν ἔχοντες τὴν οἰκίαν ἐν τῇ σχολῇ.

NEA BIBLIA

Chrysostome, Archbishop of Athens and all Greece, The third Oecumenical Council and the Primacy of the Bishop of Rome: A reply to the Encyclical «Lux Veritatis» of Pius XI. London, The Faith Press Ltd.—Εἰς κομψότατον τεύχος ἐξεδόθη ἡ γνωστὴ Ἀπάντησις τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσοστόμου εἰς τὴν περὶ τῆς Γ' Οἴκου. Συνόδου Ἐγκυκλίου τοῦ Πάπα Ρώμης ἐν μεταφράσει εἰς τὴν ἀγγλικήν, φιλοτεχνήθεισῃ ὑπὸ τοῦ ἑλληνομαθοῦς ὀρθοδόξου ἀγγλοῦ κ. Gerald Shelley. Ὁ κ. Shelley προλογιζόμενος τῆς μεταφράσεως τοῦ λέγει ὅτι «τὸ ὄνομα τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου εὐρίσκειται τὸσον ὕψηλὰ ἐν τῇ νεωτέρῳ ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ, ὥστε ἀνεμάνετο πανταχόθεν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀπόκρουσιν τῆς λατινικῆς ἀντιλήψεως περὶ τῆς ἀρχαίας ὀρθοδόξου θεολογίας». Ἡ Ἀπάντησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἤδη μεταφράζεται καὶ εἰς τὴν ρουμανικὴν καὶ εἰς τὴν βουλγαρικὴν. Ἡ εἰς τὴν ἀγγλικὴν μεταφράσις ἐγένετο μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας.

Ἀχιλλέως Ἄδ. Κύρου, Πιστεύω. Ἀπλὰι σκέψεις ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἀθῆναι 1933.—Ὑπὸ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ἀφελίμων βιβλίων ἐξεδόθη πρὸ ὀλίγου τὸ μικρὸν μὲν εἰς ὄγκον (σελ. 262) ἀλλὰ σπουδαῖον καὶ πολυτίμον τοῦτο βιβλίον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀναγνώσουν πάντες, ἰδίᾳ δὲ ἡ νεότης, ἧτις ἀπαταμένη εὐκόλῳ καταπίνει τῆς πονηρᾶς διδασκαλίας τὸ δέλεαρ. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς προόδου καὶ τῆς ἐπιστήμης διαδίδονται διδασκαλίαι πονηραὶ καὶ ἀπαίσιαι, αἵτινες συντρέβουν τὰς οἰκογενεῖας καὶ κοινωνίας καὶ τὰ ἔθνη θεωροῦνται δὲ ὡς «καθυστερημένοι» οἱ πιστεύοντες καὶ δεχόμενοι τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας. Ἡ ἡμιμάθεια εἶνε χειροτέρα τῆς ἀμαθείας καὶ ἡ ἡμιμάθεια δυστυχῶς ἐπικρατεῖ παρὰ πολλοῖς. Τοὺς ἡμιμαθεῖς δύναται τις νὰ ἐξοικιώσῃ ἢ πρὸς κώνωπας οἰοναεῖς, οἵτινες πέρα τοῦ δέοντος ἐμεθύσθησαν ἀκράτως ἐλευθερίας, ἢ πρὸς στάχεις τοῦ ὑπὸ κουφότητος ἀείποτε αἰρομένους πρὸς τὰ ἄνω, τοὺς ὁποίους οἱ γεωργοὶ ὡς κενοὺς καὶ ἀλαζόνες θεωροῦν καὶ ἐπὶ τοῖς μάτην ὑπὲρ αὐτῶν καταβληθεῖσι πόνοις εὐλόγως ἀσχάλλουν. Διὰ τοῦτο οὐδόλως ἄπορον ἐστὶ παρ' αὐτοῖς εὐρίσκει τις συστήματα συστημάτων τὰ ὁποῖα πάντως, εἰ καὶ διαφέρουν ἀλλήλων, ὁμοιάζουν ὁμως πάλιν παραδόξως πρὸς ἀλλήλα, ὡς δὲ πάντα ἀνεξαιρέτως συμπλήμα ἄμορφον, σύγκραμα ἀσυναρτήτων δοξῶν καὶ ἀξιωμάτων χωρὶς συνειρμοῦ, χωρὶς λογικῆς ἐννοίας καὶ κρισεως.

Τὸ βιβλίον τοῦτο σαφῶς καὶ καθαρῶς ἀναπτύσσει τὰς ἀρχὰς τοῦ Κομμουνισμοῦ, ὅστις δὲν εἶνε ἄπλουν σύστημα πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν ἀλλὰ «κοσμοθεωρία νέα, πλήρης, καλύπτουσα ὅλα τὰ πεδία τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως καὶ δράσεως, κοσμοθεωρία, ἔχουσα τὴν ἰδικήν της θρησκείαν, τὰ δόγματά της, τὴν κατήχησίν της, τ' ἀντικείμενα τῆς λατρείας της». Καὶ ἡ κοσμοθεωρία αὕτη, καθαρῶς ὕλιστικὴ, ἀσύστατος, ἀντιτίθεται πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἠθικὰ καθεστῶτα. Ὁ Κομμουνισμὸς ὕψωσεν ἀνόσιον πόλεμον κατὰ τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ «ἄθιον τῶν λαῶν», καὶ ἰδίᾳ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ἐγένετο καὶ γίνεταί ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σοβιετικῶν αἰ διώξει πού ὑπέστη ὁ Χριστιανισμὸς κατὰ τὰ τελευ-

τατα δέκα πέντε έτη συγκαταλέγονται μεταξύ των άγριωτέρων διώξεων, που έχει ύποστη κατά την μακροαίωνα ιστορίαν του». Ο Κομμουνισμός πλεμει και τον έθνισμόν και την οικογένειαν και την ήθικην, διότι «αί ιδέαι, κατά τον Μάρξ, δέν είνε παρά έκδηλώσεις του ύλικου κόσμου, μετατοπιζόμεναι εις τό ανθρώπινο κεφάλι». Έχει δέ συμφέρον νά κρημνίση τας ήθικας άρχάς διά νά ολοδομήση επί των έρειπίων αυτών «τήν πνευματικήν και ήθικην άναρχίαν και μαστίζει τον κόσμον μας σήμερα».

Εις την άναρχίαν ταύτην συντέλεσαν πολλά. Η έπιστήμη, ήτις περί τά τέλη και τά μέσα του παρελθόντος αιώνος παρεξέτραπή και έδίδαξεν ότι ύλη είνε τό πάν και έξήγησε νά έξηγήση τά πάντα διά του ύλισμου. Βεβαίως σήμεραν κατεργασθησαν αί θεωρίαι αυταί δι' αυτήν ταύτην έπιστήμης, ήτις άνομολογεί την άλήθειαν των αιωνίων άρχών και συστημάτων. Και άλλα αίτια συντέλεσαν εις την άναρχίαν, ως ή πολιτική, ό τύπος, τό διεθνές κεφάλαιον, ό πιθικισμός. Δυστυχώς και έν Έλλάδι δέν ειργάσθησαν κατά του «άνατρεπτικού κομμουνισμού» οι όργανισμοί «οί όπιοι εκπροσωπούν τας βασικάς έννοιάς του άστικού καθεστώτος», ως ή Έκκλησία, τό Κράτος, ή οικογένεια κτλ. Άλλά τ' άποτελέσματα του Κομμουνισμού είνε φανερά έκ της δεκαπενταετούς έφαρμογής έν Ρωσία. Ποία είνε τ' άποτελέσματα; είνε φοβερά και άπαισία. Κατελύθησαν αί πολιτικά έλευθερίαι και οι έχοντες άντιθέτους άρχάς πρός τον Κομμουνισμόν διώκονται ή έξορίζονται ή τυφεικίζονται υπό των Γκεπεού. Ίδιως «εις τον περιφημον Έρυθρόν Στρατόν οι τυφεικισμοί είνε εις την ήμερησίαν διάταξιν». Ούτω δέ 120 έκατομμύρια «ύπακούουν τυφλά, υποτάσσονται άνεπιφύλακτα εις τας έπιταγάς όλίγων ανθρώπων ή ούσιαστικώτερον εις την θέλησιν ένός και μόνου άμελικίου τυράννου, του Γεωργιανού Ίωσήφ Βησσαριόνουβιτς Στάλιν». Κατελύθησαν δέ και αί άτομικάί έλευθερίαι, ή έλευθερία της έκλογής του επαγγέλματος, του τόπου της διαμονής, του τύπου και της σκέψως, της έπιστήμης. Κατελύθησαν τά πάντα και ή κατάλυσις αυτη άποτελεί την «Έλεύθερη Κόκκινη Πατρίδα του Προλεταριάτου». Μήπως καν ύπάρχει ύλική εύτυχία; ούχι! διότι εισήλασεν ή διαφθορά και ή πείνα και δυστυχία κατά τας άληθείς και έπισήμους πληροφορίας. Η επικράτησις άρα των θεωριών του Κομμουνισμού φέρει εις την άποκλήνωσιν ή την όπισθοδρομίαν.

Ευτυχώς πανταχού ύποφώσκει ή αναγέννησις και επιστρέφει ό κόσμος εις τά άρχαία καθεστώτα και ιδανικά και δη ή νεολαία. Εις τούτο συντελεί αυτη ή Έπιστήμη, ήτις αναγνωρίζει την ύπαρξιν του πνευματικού κόσμου και κατέρριψε τας άσυστάτους θεωρίας του Δαρβίνου και του ύλισμου. Όλοι οι μεγάλοι έπιστήμονες «συμφωνούν άπολύτως εις τό συμπέρασμα ότι ή Έπιστήμη όχι μόνον δέν είνε έχθρά της θρησκείας, άλλ' ότι, τούναντίον, όσον περισσότερον προχωρεί, τόσον περισσότερον άναγνωρίζει την όρθότητα της θρησκείας, τόσον περισσότερον αντιλαμβάνεται την άλήθειαν της ύπάρξεως ένός υπεράνω Όντος, που έδημιούργησε και διευθύνει τά πάντα». Ο συγγραφεύς του ώραίου βιβλίου άναφέρει όνόματα έξόχων έπιστημόνων έν παντί έπιστηφ, οιτινες άναγνωρίζουν τον Θεόν και την θρησκείαν. Τόν Αύγουστον δέ του 1929, ότε συνήλθεν εις την Γλασκώβην τό Συνέδριον της Βρετανικής ένώσεως διά την πρόοδον της Έπιστήμης, ό πρόεδρος αυτης σέρ Ουίλλιαμ Μπράγκ, τιμηθείς με τό μέγα βραβείον του Νόμπελ διά τας ήλεκτρικάς του εργασίας, διεκήρυξεν ένώπιον τριών χιλιάδων, των περιφημοτέρων έπιστημόνων, ότι ή θρησκεία δέν πρέπει νά φοβηται πλέον καμμίαν έπίθεσιν από την άληθινήν έπιστήμην, άλλα μόνον βοήθειαν και ένίσχυσιν. «Η έπιστήμη, λέγει, δέν είνε παράφρων διά ν' άπορρίπτη τά διδάγματα και συμπεράσματα της ανθρώπινης σοφίας και πείρας των αιώνων». Ούτω δι' αυτης της Έπιστήμης θά επιστρέψωμεν εις τας αιωνίους ήθικας άρχάς διά των οποίων έμεγαλούργησεν ή αιωνία έλληνική φυλή.

Τό βιβλίον περατοϋται διά τούτων των σκέψεων τας όποιας άναγράφωμεν: «Καμμία φιλοδοξία, καμμία άληθινή άπόλαυσις δέν θά είνε άπηγορευμένη εις τον άληθινόν άνθρωπον της αύριον, που θά άπορρίψη μετά περιφρονή-

σεως μακράν του τό μέγα ψεύδος της παντοκρατορίας της ταπεινής ύλης, που θά ζήση σύμφωνα με τας ύψηλάς έπιταγάς της θρησκείας και του Ίδεαλισμού, τον άνθρωπον, που θά δημιουργήση με την ζώσαν ψυχήν του και τό άθάνατον πνεύμα του, την νέαν πνευματικήν και ψυχικήν Άναγέννησιν της ανθρωπότητας, την αναγέννησιν πρός την όποιαν στρέφονται όλαι αί εύχαι και όλαι αί έλλπίδες μας».

Είνε περιττόν νά συστήσωμεν τό βιβλίον τούτο εις πάντας, ιδίως δέ εις τους νέους και τους φοιτητάς. Είνε βιβλίον έπιστημονικόν και λαϊκόν. Η άνάγνωσις αυτού δέν κουράζει τούναντίον εύχαριστεί και δέν έγκαταλείπει τις αυτό πρην ή τελειώση. Διδάσκει και άνυψώνει και ώφελεί. Η γλώσσα δέν είνε καθαρεύουσα, άλλα ούχι και δημοτική. Όρθώς ή Ί. Σύνοδος διά θεομής έγκυκλίου πρός τους Ίεράρχους συνιστά τό βιβλίον πρός ώφέλειαν των πιστών καθ' όν χρόνον άνθρωποι άναιδέις και ήμιμαθείς «πηλώ σαμαίνοι την ψυχήν» διαδίδουν παντοία έξαιυβλώματα και άνόσια διδάγματα επί βλάβη της έλληνικής κοινωνίας και του έθνους.

† ό Γόργυνος και Μεγαλοπόλεως;
Πολύκαρπος

Έμμ. Γ. Μυτιληναίου, Πρωτοπρεσβυτέρου, έφημερίου του πανεπιστημιακού ναού, Τό Εύαγγέλιον εις την ζωήν μας, Τεύχος Β'. Αθήναι 1932 — Τού αυτού, Προβλήματα ζωής. Αθήναι, 1933. — Τών κομψών τούτων τευχών τό μέν πρώτον περιέχει σκελετούς κηρυγμάτων εις τά κυριακά Εύαγγέλια, δημοσιευθέντας κατά τάξιν έν τη «Έκκλησια» του λήξαντος έτους; έν δέ τώ δευτέρω περιλαμβάνονται έποικοδομητικά αρθρίδια, δημοσιευθέντα και κυκλοφορήσαντα περιοδικώς υπό τον τίτλον «Φωνή Κυρίου», χερσιματάτα δέ, μάλιστα διά την νεολαίαν.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ί. Μητρόπολις Μαντινείας και Κυνουρίας.

Έχοντες ύπ' όψιν τό άρθρον 30—39 του νόμου 5148 προκειμένου νά ένεργηθή εκλογή τακτικού έφημερίου έν τη ένορία του χωρίου Κουνουπιάς, της έπαρχίας Κυνουρίας, καλοϋμεν τους έχοντας τά νόμιμα και κανονικά προσόντα και έπιθυμούντας νά ιερατεΰσωσιν έν αυτη, όπως έντός τριμήνου από της δημοσιεύσεως της παρουσης, υποβάλλουν ήμιν τας έγγραφους αιτήσεις αυτών μετα σχετικών πιστοποιητικών, ίνα άνακηρυχθώσιν ύποψήφιοι Τρίπολις 22 Ίουλιου 1933. † Ο Μαντινείας και Κυνουρίας Γεργανός.

Ί. Μητρόπολις Μυτιλήνης.

Έχοντες ύπ' όψει τό άρθρον 81 του νόμου 5439 περί ένοριακών ναών και έφημεριών, προσκαλοϋμεν τους βουλομένους νά καταλάβωσι την χηρεύουσαν θέσιν του έφημερίου του ι. ναού της κοινότητας Λάμπου Μύλων όπως υποβάλλωσιν εις τό γραφείον της καθ' ήμάς μητροπόλεως τά υπό του άρθρου 81 του ως άνω νόμου οριζόμενα πιστοποιητικά μέχρι της 31 τρέχ. μηνός. Έν Μυτιλήνη τη 4 Ίουλιου 1933. † Ο Μυτιλήνης Ίάκωβος.

Ί. Μητρόπολις Παραμυθίας Φιλιάτων και Γηρομερίου.

Έχοντες ύπ' όψιν τό άρθρον 81 του νόμου 5439 «περί ένοριακών ναών και έφημεριών» προσκαλοϋμεν τους βουλομένους και έχοντας τά νόμιμα και κανονικά προσόντα νά καταλάβωσι τας κενάς έφημεριακάς θέσεις των ένοριών Φανερωμένης, άγίου Γεωργίου Καμίτσανης και Λαμβαρίστου της έπαρχίας Θυάμδος, όπως υποβάλλωσιν ήμιν μέχρι 25 του μηνός Ίουλιου έ. έ. τας έγγραφους αιτήσεις των μετά των οριζόμενων υπό του νόμου (άρθ. 83) πιστοποιητικών Έν Παραμυθία τη 5 Ίουλιου 1933. † Ο Παραμυθίας, Φιλιάτων και Γηρομερίου Γεώργιος.

Τύποις «Φοίνικος» Σταδίου 44